

İHRACATTA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER - MAHALLİ MESELELER GENEL DÜŞÜNCELER

YÜKSEL BEŞE*

1981 yılında, 12 Eylül harekâtı ile terör ve karanlık yarınlara ko-
şuşa karşı kazanılan kesin başarının yanısıra Türkiye ihracatının re-
kor olarak tanımlanan bir düzeyde gerçekleşmiş olmasına tanıklığın
mutluluğu bir arada yaşanmış bulunmaktadır. Ancak bu olumlu so-
nucu, ihracatın tüm sorunlarının halledilmiş olduğu tek nedenine bağ-
lamak bizleri ciddi bir yanılgıya sevkedecektir. Elde edilen bu fev-
kâlade sonuca rağmen, ihracatın hâlâ zorluk ve sıkıntıları giderilme-
miş kompleks bir mekanizma görünümünden sıyrılamamış olduğu bir
gerçektir.

Şunu içtenlikle ifade etmek gerekirken, ihracatın özendirilmesi
açısından devlet, hatta cömertçe denilmesi gereken boyutlarda pek
çok olumlu kararlar almış ve bunları da sürdürmektedir. Buna
rağmen sorunların devam etmesi düşündürücü bir gerçek olarak or-
tada durmaktadır. Konu hangi yönden ele alınırsa alınsın, ihracatın
temeldeki asıl rahatsızlığının finansman sorunu olduğu bir gerçektir.
Bu konunun her gün ve her düzeyde enine boyuna tartışması
devam ettiği cihetle finansman güçlükleri ardına sığınan ve ihraca-
tımızı büyük ölçüde olumsuz yönde ısrarla etkilemeye devam etme-
sine rağmen gereken ivedilik ve önemle üzerine eğilinmeyen ve te-
meldeki diğer ciddi sorunları ele almakta yarar görmekteyim. Baş-
lıca üç ana noktadan kaynaklanan bu sorunlar dizisini şu paragraf-
lar altında özetlememiz gerekecektir.

- Mevzuat karmaşası
- Mevzuatın tatbikatındaki güçlük ve engellemeler
- Teknik yetersizlikler

* Osmanlı Bankası A.Ş., Kayseri Şubesi Müdürü

Bu sıra içinde ele alınır ise, 1960 lardan itibaren polisiye karakterli kararların yarar sağlamadığı bilinci içinde ihracatı da kapsayan Türk dış ticaret mevzuatından bir yumuşama ve sadeleşme hareketi başlatılmış olmasına rağmen istenilen sonuca bir türlü varılamamaktadır. Şöyleki devletin her kademesinde yalnız kendi görüş açıları doğrultusunda güncel problemlerin şimdilik giderilmesi kaydıyla devamlı bir akım içinde sirküler, tebliğ ve kararnamele ile uygulama kademelerinin de tatbikata ilişkin devamlı değişkenlik gösteren talimatlar yayını ile konuyu devamlı bir çıkmaza sürüklemektedir.

Kanımcı Türk Parasının Kıymetini Koruma Mevzuatının bir oldu bittiye getirilmesine değiştirilmesinin de mümkün olamayacağı gibi süregelen muamele yönünden başkaca boşluklar açacağı tabiidir.

Bu nedenle, siyasal iktidar bünyesinde her kademedeki icra organları bünyesinden konulara yalnız ekonomik açıdan bakma sorumluluğu altında bulunacak uzman teknik kadronun süratle oluşturularak mevzuat reformunun bu kuruluşça yapılip takip ve devam ettirilmesi akılcı bir yaklaşımdır.

Bürokrasinin yalnızca zararları yönünden ele alınıp bertaraf edilmesi düşüncesi, en azından tatbikatların yapılip yapılmayacağı sorusunu doğurur ki bu düşüncede mantık sınırlarını zorlar. Dolayısıyla bürokrat ve bürokrasi varlığı zorunlu unsurlar olmasına karşın her kesimden bu cepheye yönelen kronik şikayetler tatbikat çarkının sürat ve ahenkle dönüşünü engelleyen lüzumsuz formalite, sürüncemede bırakma, sorumluluğu sorumsuzca savuşturma, insiyatif almadaki atâlet, yarar ölçüleri dışına çıkararak karar ve prensipleri görenekler doğrultusunda bağlamak ve her soruya merkezlerden cevap aramak alışkanlığından kaynaklanmaktadır. Şu şartlar altında bürokratik düzenin de elden geçirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Teknik yetersizlikler münhasıran posta-telekomünikasyon hizmetleri olarak görülmektedir. Konu Türkiye genelinde bir kaç önemli merkez dışında ciddi aksaklıklar göstermektedir ki, bu da ihracatın sürat ilkesini zedelemektedir. Özeldir ise Kayseri'nin bu konudaki sorunlarına değinilmesi ciddi bir eksiklik olacaktır. Bir taahhütlü gönderinin Kayseri'den İstanbul'a asgari beş günde ulaştığı bunun yurt dışına sevki halinde alıcısının eline 15 güne varan sürelerde ulaşması ve taahhütlü olmasına rağmen postada istina sınırını aşan kaybolmalar kesinlikle sonuç alınmayan araştırmalar bir vakıadır. Bu gün

bütün ÷lkelerde telgrafın hatta mektup yazışmasının yerine başarı ile kullanılan teleks sisteminden Kayseri'de yararlanmak mümkün olamamaktadır. Yurt içi ve yurt dışı teleks bağlantısı günün her saatinde bağlı kalmaktadır. Bu imkânsızlığın ihracat işlemlerinde ciddi bir boşluk yarattığı da kesindir.

Sosyal ve ekonomik sorunların üzerine cesaret ve kararlılıkla gidilen bir dönemi yaşamaya başlayan Türkiye'nin makul bir süre içinde rahat yaşanan bir ÷lke olacağı inancındayım.